

Pojęcie i wyzwania nowej ewangelizacji.

Wielki nakaz misyjny, wyrażony w słowach „Idźcie więc i pozyskujcie uczniów we wszystkich narodach” (Mt 28,19)¹, dla chrześcijan każdego czasu, jest szczególnym wezwaniem do dzielenia się wiarą. Jezus posyłając swoich uczniów zapewnia ich „oto ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20). Kościół zgromadzony przez Ducha Świętego, stara się być wierny temu powołaniu. Nie zatrzymując łaski wiary wyłącznie dla siebie, podejmuje się misji ewangelizacji świata.

Zagadnienie i tematyka nowej ewangelizacji jest dziś niezwykle aktualna, zarówno przez nauczanie ostatnich papieży, jak również przez decyzje takie jak np. powołanie *Papieskiej Rady ds. Nowej Ewangelizacji*, zapowiedź zwołania na październik 2012r. synodu biskupów poświęconego nowej ewangelizacji, powstanie *Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji* przy Konferencji Episkopatu Polski.

Na wstępie tego referatu warto zaznaczyć, że na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat, tematyka nowej ewangelizacji podejmowana była dość szeroko w wielu publikacjach², jak również znalazła swoje odbicie w powstaniu konkret-

¹ Cytaty z Biblii za przekładem opracowanym przez Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Towarzystwa Świętego Pawła, Częstochowa 2009.

² Zob. *Nowa ewangelizacja wyzwaniem dla Kościoła w Polsce*, red. B. BIELA, Katowice 2011; J. PRZYBYŁOWSKI, *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne*, Lublin 2011; CZ. PARZYSZEK, *Nowa ewangelizacja – drogą Kościoła do nadziei*, Ząbki 2010; R. WILCZEK, *Idea nowej ewangelizacji z nauczaniem Jana Pawła II*, Opole 2004;

nych dzieł w Kościele jak np. Szkoły Nowej Ewangelizacji³ czy przełożyła się na formację w ruchach i stowarzyszeniach kościelnych.

Celem mojego wystąpienia nie jest szczegółowe zagłębienie się w zagadnienia nowej ewangelizacji, co jest trudne choćby z powodów czasowych, ale bardziej chciałbym naświetlić charakter nowej ewangelizacji w odniesieniu do wyzwań jakie przed nią stoją. Pomocą w tym zakresie mogą nam służyć Lineamenta przedsynodalne *Nowa Ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*⁴, podchodzące do nowej ewangelizacji z różnych stron - uświadamiające przede wszystkim jej pilną potrzebę w całym Kościele.

1. Czym jest „nowa ewangelizacja”?

Termin „ewangelizacja” wywodzi się od greckich słów *euangelion* (dobra nowina, radosna wiadomość, ewangelia) oraz czasownika *euangelidzo* i jego form imiesłowowych (zwiastujący, głoszący, przekazujący, krzewiący dobrą nowinę)⁵. W świetle tekstów biblijnych jest przede wszystkim „synonimem przepowiadania kerygmatycznego i oznacza proklamację zbawienia w Jezusie Chrystusie tym, którzy Go nie znają”⁶. W szerokim rozumieniu obejmuje ona całą misję Kościoła, bowiem „treść całego jego życia stanowi *treditio Evangelii* — głoszenie i przekazywanie Ewangelii, która jest *mocą Bożą ku zbawieniu dla*

G. PUCHALSKI, *Katecheza w kontekście nowej ewangelizacji w nauczaniu Jana Pawła II*, Olsztyn 2002.

³ Zob. W. SZLACHETKA, *Kerygmatyczne szkoły nowej ewangelizacji*, w: *Ewangelizacja odpowiedzi Kościoła w Polsce na wyzwania współczesności*, red. W. PRZYGODA, E. ROBEK, Sandomierz 2011, s. 433-456.

⁴ Synod Biskupów. XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*, Lineamenta, Watykan 2011, za: http://www.vatican.va/roman_curia/synod/-documents/rc_synod_doc_20110202_lineamenta-xiii-assembly_pl.html (14.04.2012r).

⁵ A. Lewek, *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II. T1*, Katowice 1995, s. 21-23.; K. PAWLINA, *Nowa ewangelizacja i jej realizacja w Polsce po 1989 roku*, Warszawa 1995, s. 19.

⁶ W. PRZYCZYNA, *Teologia ewangelizacji*, Kraków 1992, s. 26.

każdego wierzącego (Rz 1, 16), a w swej najgłębszej istocie jest tożsama z Jezusem Chrystusem (por. 1 Kor 1, 24)”⁷. Adresatem tak rozumianej ewangelizacji jest zatem cała ludzkość.

Pojęcie „nowa ewangelizacja” jest współcześnie terminem popularnym ale i wieloznacznym. Określenie to przez jednych jest rozumiane jako ewangelizacja odnowiona i ponowiona, dla innych to kolejne hasło pastoralne, nowy program działalności zbawczej Kościoła, nowe metody duszpasterstwa, czy też nowy ruch ewangelizacyjny i misyjny⁸. W dokumentach kościelnych termin ten nie jest jednoznacznie używany, ale możemy wyróżnić dwa zakresy tego terminu: wąski (sprowadzający ewangelizację do pierwszego głoszenia Ewangelii zmierzającego do zapoczątkowania wiary) oraz szeroki (utożsamiający ewangelizację z głoszeniem Chrystusa dokonywanym zarówno świadectwem życia, jak i słowem)⁹.

Warto na początku wspomnieć, że wezwanie do nowej ewangelizacji, nie jest zerwaniem z przeszłością, ale źródła jego należy szukać wprost w nauczaniu Soboru Watykańskiego II. Nowe czasy i współczesne rzeczywistość domaga się intensywnego i sięgającego szerzej apostołstwa świeckich (DA 1). Sobór przypominał również, że „na wszystkich świeckich spoczywa zaszczytny obowiązek przyczyniania się do tego, aby Boży plan zbawienia coraz bardziej rozszerzał się na wszystkich ludzi wszystkich czasów i wszystkich miejsc na ziemi” (KK 33). To szczególne powołanie świeckich do apostołstwa, wypływa z ich zjednoczenia z Chrystusem. Zaznaczył również mocno, że misją Kościoła jest osiągnięcie celu, jakim jest zbawienie ludzi przez wiarę w Chrystusa i moc Jego łaski (DA 6). *Dekret o misyjnej działalności Kościoła* wprost charakteryzuje cały Kościół jako misyjny, a dzieło ewangelizacji przedstawia jako podstawowy obowiązek

⁷ KONGREGACJA NAUKI WIARY, *Nota doktrynalna na temat pewnych aspektów ewangelizacji*, OsRomPol 2(2008), nr 2, s.32-33.

⁸ Por. A. LEWEK, *Nowa ewangelizacja...*, dz. cyt., s. 40.

⁹ P. TOMASIK, *Religia w dialogu z edukacją. Studium na temat korelacji nauczania religii z polską edukacją szkolną*, Warszawa 2004, s. 43-45.

Ludu Bożego (DM 35). Kościół krocząc drogą prowadzącą do zbawienia, jednocześnie wierzy, że „za pośrednictwem swoich poszczególnych członków i całej wspólnoty może wnieść duży wkład w uczynienie rodziny ludzkiej i jej historii bardziej ludzkimi” (KDK 40).

W 10 rocznicę zakończenia Vaticanum II Paweł VI proklamuje adhortację apostolską *Evangelii nuntiandi*, która zawiera szczegółową charakterystykę ewangelizacji i jest płaszczyzną odniesienia dla nowej ewangelizacji. Papież przypomniał w niej, iż głównym postulatem Soboru jest troska o to, „żeby Kościół XX wieku stał się bardziej zdalny do głoszenia Ewangelii ludziom tegoż stulecia” (EN 2), a wierni uświadomili sobie, że Chrystusowy „nakaz głoszenia Ewangelii wszystkim ludziom jest pierwszorzędnym i naturalnym posłannictwem Kościoła”, który sam w sobie „jest dla ewangelizacji” (por. EN 14). Dokument ten stał się inspiracją wielu działań ewangelizacyjnych¹⁰ jak również nakreślił cel, adresatów, podmioty, metody i treści ewangelizacji. Przytacza on dwie definicje ewangelizacji, czyli „ukazanie Chrystusa tym, którzy Go nie znają przez katechizację, kaznodziejstwo, chrzest i udzielanie innych Sakramentów” (EN 17) oraz zasadniczy pogląd na ewangelizację zawarty w słowach: „Kościół rozumie, że ewangelizacja jest tym samym, co zanoszenie Dobrej Nowiny do wszystkich kręgów rodzaju ludzkiego, aby przemieniając je swą mocą od wewnątrz, tworzyła z nich nową ludzkość” (EN 18). Głoszenie dobrej nowiny, szczególnie poprzez świadectwo życia oraz przez słowo życia jest przez Kościół odkrywane jako obowiązek, z którego nie wolno mu zrezygnować (por EN 21-22). Sama zaś ewangelizacja to proces złożony. Jej elementy to: „odnowa ludzkości, dawanie świadectwa, otwarte przepowiadanie, przyłgnięcie duchowe, wejście we wspólnotę, przyjęcie znaków, dzieła apostolskie” (EN 24).

¹⁰ Adhortacja była inspiracją dla ożywienia ewangelizacyjnego zaangażowania Ruchu Światło-Życie, będąc istotnym elementem przygotowanego przez ks. Blachnickiego podręcznika rekolekcji ewangelizacyjnych. Zob. F. BLACHNICKI, *Rekolekcje ewangelizacyjne. Podręcznik*, Kraków 2007; A. WODARCZYK, *Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki prekursorem nowej ewangelizacji w Polsce*, w: *Nowa ewangelizacja wyzwaniem dla Kościoła w Polsce*, dz. cyt., s. 77-110.

Wezwanie do *nowej ewangelizacji* rozbrzmiewa w Kościele od 9.06.1979r. za sprawą Jana Pawła II, który jako pierwszy użył tego określenia. Wtedy to, podczas homilii wygłoszonej w Nowej Hucie papież powiedział: „Kiedy postawiono opodal tego miejsca nowy drewniany krzyż, było to w okresie Millennium. Otrzymaliśmy znak, że na progu nowego Tysiąclecia – w te czasy i nowe warunki – wchodzi na nowo Ewangelia. Że rozpoczęła się nowa ewangelizacja, jakby druga, a przecież ta sama co pierwsza. Dziękujemy dzisiaj przy krzyżu mogińskim, a zarazem przy krzyżu nowohuckim, za ten nowy początek ewangelizacji”¹¹. Jednak najczęściej przywoływaną wypowiedzią w kontekście nowej ewangelizacji są słowa z przemówienia do Rady Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej z 9.03.1983 r, w których papież mówił o konieczności zaangażowania się nie w powtórny ewangelizację, ale ewangelizację nową, „nową w swym zapale, w swych metodach, w swym wyrazie”¹². Słowa te ukazują rys nowej ewangelizacji. Podjęcie tak rozumianej nowej ewangelizacji nie oznacza jednak, że stara się nie powiodła. Abp Rino Fisichella, przewodniczący *Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji* w rozmowie z KAI podkreślił, odnosząc się do tych słów, że: „nowa ewangelizacja oznacza nowe metody, nowy zapal, nowy entuzjizm w misji Kościoła, która jest zawsze ta sama. Można by zamienić termin *nowa ewangelizacja* na *ewangelizacja nowa*, aby wyrazić to, że ewangelizacja zawsze jest misją Kościoła, bo jest jego naturą. Ale trzeba ją prowadzić w nowy sposób, bo ludzie współcześni są inni, nowi, panuje odmienna kultura, nowa mentalność”¹³. Nowość tego zaangażowania nie dotyczy treści orędzia Ewangelii, bo te nie ulegają zmianom, lecz zasadza się na nowej mentalności, która wyraża się w nowej gorliwości, nowym sposobie głoszenia czy

¹¹ JAN PAWEŁ II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej przed opactwem oo. Cystersów w Mogile*, Kraków – Nowa Huta 09.06.1979, w: JAN PAWEŁ II, *Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia, homilie*, Kraków 2005, s. 187.

¹² JAN PAWEŁ II, *Przemówienie do Rady Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej*, Port-au-Prince (9.03.1983), *OsRomPol* 4(1983), nr 4, s. 29.

¹³ <http://ekai.pl/wydarzenia/wywiad/x46589/czas-nowej-ewangelizacji/?p>

nowych środkach wyrazu. Zasadniczą nowością jest nie zastępowalna rola świeckich (szczególnie rodzin) w dziele nowej ewangelizacji (ChFL 33-34) bez wyłączenia z tej misji kapłanów (PDV 82) – jest to szczególne ukazanie komplementarności powołań, komunii Kościoła i źródła misji, którym jest sakrament chrztu (ChFL 32).

Dużo uwagi zagadnieniu ewangelizacji poświęca Jan Paweł II w encyklice *Redemptoris missio* (1990), podkreślając, że misja Chrystusa powierzona Kościołowi, nie została jeszcze bynajmniej wypełniona do końca. Wręcz przeciwnie, misja ta dopiero się rozpoczyna i że w jej służbie musimy zaangażować wszystkie nasze siły (RMi 1). Stanowi ona „pierwszą posługę, jaką Kościół może spełnić względem każdego człowieka i całej ludzkości w dzisiejszym świecie, któremu nieobce są wspaniałe osiągnięcia, ale który, zatracił sens spraw ostatecznych i samego istnienia” (RMi 2). Ważne w tym kontekście jest przypomnienie, że wiara umacnia się, gdy jest przekazywana.

W koncepcji Jana Pawła II nowa ewangelizacja zawiera też propozycję moralności według głoszonej Ewangelii¹⁴. Proces ożywiania wiary dokonuje się zarówno przez głoszone słowo jak również przez świadectwo życia (VS 107).

Pojęcie nowej ewangelizacji zostało też podjęte w czasie kontynentalnych Zgromadzeń Synodalnych, odbywających się w ramach przygotowań do *Jubileuszu Roku 2000*. W adhortacji *Ecclesia in Asia*, czytamy: „Ponieważ cały Lud Boży jest przeznaczony, by głosić Ewangelię, ewangelizacja nigdy nie jest aktem indywidualnym i wyizolowanym. Jest ona zawsze zadaniem eklezjalnym, które musi być wypełniane w komunii z całą wspólnotą wiary. (...) W każdym przypadku jest rzeczą oczywistą, iż nie może być prawdziwego przepowiadania Ewangelii, jeśli chrześcijanie nie będą również dawać świadectwa życia zgod-

¹⁴ A. OFFMAŃSKI, *Ewangelizacja jako zadanie szkolnej lekcji religii katolickiej*, w: *Nauczanie religii katolickiej w szkole*, Studia Katechetyczne, t.10, Warszawa 2010.

nego z orędziem, które głoszą”¹⁵. Najbardziej „nowoewangelizacyjna” jest adhortacja *Ecclesia in Europa*, gdzie między innymi czytamy, że „Europa potrzebuje wiarygodnych ewangelizatorów, w których życiu zjednoczonym z krzyżem i zmartwychwstaniem Chrystusa, zajaśnieje piękno Ewangelii” (EiE 49). Papież przypomina też, że aby „można było głosić Ewangelię nadziei, konieczna jest niezłomna wierność tejże Ewangelii (EiE 48) oraz, że Ewangelia ta, „musi być głoszona na co dzień i każdego dnia trzeba dawać o niej świadectwo” (EiE45).

Lineamenta XIII Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Biskupów zaznaczają, że choć pojęcie nowej ewangelizacji jest powszechnie znane i przyswojone, to nie zawsze pojawia się w znaczeniu jasnym i definitywnie ustalonym. Czytamy tam: „nowa ewangelizacja jest czynnością przede wszystkim duchową, umiejętnością uobecniania dziś przez nas odwagi i mocy pierwszych chrześcijan, pierwszych misjonarzy”¹⁶. Dokument w tym samym punkcie mówi, że pojęcie nowej ewangelizacji używa się na oznaczenie dążenia do odnowy, którą ma przejść Kościół, aby mógł sprostać wyzwaniom, które przed wiarą chrześcijańską stawia dzisiejszy kontekst społeczny i kulturowy. Odpowiedzią Kościoła na wyzwania współczesności nie może być rezygnacja czy zamknięcie się w sobie, lecz ożywienie przez postawienie w centrum postaci Jezusa Chrystusa oraz spotkanie się z Nim, bo to On udzielając Ducha Świętego daje siły do głoszenia Ewangelii. Stąd formacją ewangelizatorów staje się prowadzenie wiernych ku dojrzałej wierze, czyli odkrycie wynikającego z przyjętego chrztu zaproszenia do naśladowania Chrystusa¹⁷. Bowiemy tylko ten może ewangelizować, kto sam poddał się i poddaje ewangelizacji oraz jest gotów dać się odnowić

¹⁵ JAN PAWEŁ II, *Adhortacja apostolska Ecclesia in Asia* (6.11.1998r.), 42, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problem Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. RÓŻAŃSKI, Warszawa 2004, s. 9-96.

¹⁶ *Lineamenta*, nr 5.

¹⁷ I. CELARY, *Rezurekcyjny wymiar nowej ewangelizacji i główne „miejsca” jej urzeczywistnienia*, Opole 2004, s.148-155.

duchowo poprzez spotkanie i życiowe zjednoczenie z Jezusem Chrystusem¹⁸. I choć w czasie debaty przygotowującej synod, pojawiły się głosy, że dokument „ukazuje ewangelizację zbyt szeroko, utożsamiając z nową ewangelizacją niemal całą działalność Kościoła”, to ostatecznie zgodzono się, że „nowa ewangelizacja jest skierowana do osób, które straciły zainteresowanie praktykowaniem wiary chrześcijańskiej”¹⁹.

2. Wyznawania dla nowej ewangelizacji.

Lineamenta wymieniają konteksty nowej ewangelizacji, czyli przestrzenie w którym powinno dokonywać się to dzieło. Są to kontekst kulturowy, społeczny, wymieszanie kultur, gospodarczy, nauka i technika, polityczny²⁰. Stąd wyzwania jakie stoją przed nową ewangelizacją, to przede wszystkim szerzący się laicyzm. Wielu bowiem ochrzczonych żyje tak, jakby Chrystus nie istniał. I choć powtarza gesty i znaki związane z wiarą to „nie odpowiada im rzeczywista akceptacja treści wiary i przyłgnięcie do Osoby Jezusa” (EiE 47). Wraca też pytanie o to, w jaki sposób głosić światu Boga, jakim językiem, w jaki sposób? W tym kontekście, chodzi o to, aby rozbudzać pytanie o Boga, tak aby było pytaniem zasadniczym. Papież przypomina, że Boga poznaje się za pośrednictwem ludzi, którzy Go znają. Współczesna mentalność zamknięta na transcendencję zobowiązuje samych chrześcijan do tego, aby w sposób bardziej zdecydowany Boga postawić w centralnym miejscu²¹. Jest to o tyle ważne, że ujawniający się

¹⁸ *Lineamenta*, nr 22.

¹⁹ za: www.radiovaticana.org/pol/articolo.asp?c=542714 (14.03.2012r).

²⁰ *Lineamenta*, nr 6.

²¹ BENEDYKT XVI, *Pytanie o Boga jest kwestią najważniejszą. Przemówienie do uczestników XXV zgromadzenia plenarnego Papieskiej Rady ds. Świeckich (25.11.2011)*, OsRomPol 2(2012), s. 28-29.

głęboki egocentryzm i skupienie się na potrzebach jednostki często prowadzi do utraty nadziei.

Drugim wielkim wyzwaniem jest dotarcie z orędziem ewangelicznym do młodego pokolenia, często zagubionego we współczesnym świecie. Właśnie troska o młodych jest szczególnym rysem nauczania zarówno Jana Pawła II²² jak i Benedykta XVI. Wychowanie młodzieży, szczególnie wychowanie do sprawiedliwości i pokoju, jest integralną częścią ewangelizacji²³. Chodzi tu o takie wychowanie młodego pokolenia, aby w duchu katolickiej nauki społecznej oraz umiłowania Ojczyzny, potrafiła przejąć odpowiedzialność za życie społeczne²⁴.

Szczególnym wyzwaniem stają się „trudności wewnętrzne wśród Ludu Bożego”, w tym szczególnie brak gorliwości, brak radości i nadziei, dawne i obecne podziały między chrześcijanami, dechrystianizacja krajów niegdyś chrześcijańskich, anty-świadectwo dawane przez wiernych, spadek liczby powołań do apostołstwa. Jednak trudności te, nie powinny skłaniać nas do pesymizmu i bezczynności (RMi 36).

Włączenie się w dzieło nowej ewangelizacji jest zaproszeniem dla wszystkich wiernych. Dlatego kolejnym wyzwaniem jest odrodzenie świadomości misyjnej w życiu wszystkich chrześcijan. Jeszcze do niedawna monopol na nową ewangelizację miały nowe ruchy, często narzucając jej swój specyficzny styl. Nie wszyscy potrafili się z tym utożsamić, widząc tu niekiedy znamiona prozelityzmu. Stąd za pierwsze wyzwanie należy uznać, poszerzenie grona uczestniczących w tym dziele, tak aby nie ograniczało się ono do grona specjalistów. Dzisiaj nowa ewangelizacja – jak pisze Ojciec Święty - musi się zmierzyć ze zjawiskiem dystansowania się od wiary, które przejawia się coraz bardziej w społeczeństwach i kulturach, które wydawały się być od wieków przeniknięte

²² Por. EiE 61-62.

²³ BENEDYKT XVI, *Wychowanie jest integralną częścią ewangelizacji. Msza św. w uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi (1.01.2012)*, OsRomPol 2(2012), s. 20-21.

²⁴ P. TOMASIK, *Wyzwania nowej ewangelizacji – reforma systemu oświaty – nowy kształt katechezy*, Zeszyty Formacji Katechetów 1(2012), s. 65.

Ewangelia²⁵. Abp Pierre-Marie Carré, który będzie sekretarzem specjalnym na najbliższym zgromadzeniu *Synodzie Biskupów nt. Nowej Ewangelizacji*, uważa że „nowa ewangelizacja wymaga od Kościoła ponownego skoncentrowania się na Chrystusie poprzez modlitwę i Słowo Boże, bo to On, a nie my, jest pierwszym ewangelizatorem”²⁶. Stąd kolejnym wyzwaniem jest troska o rodzinę i włączenie jej w dzieło nowej ewangelizacji²⁷.

Brak świadomości, że Kościół jest misyjny w swej istocie, że jest „dla ewangelizacji”²⁸ oraz to, że nie można zatrzymać dla siebie słów życia wiecznego, które otrzymujemy w spotkaniu z Chrystusem, prowadzi do postawy zniechęcenia i wyjałowienia. To właśnie w braku nadziei i radości należy upatrywać przeszkodę w nowej ewangelizacji, bo podjęcie jej nie może być przyjmowane jako kolejny ciężar czy obowiązek, ale jako źródło wyzwalającej z lęków radości. Dlatego obecny papież w adhortacji *Verbum Domini*²⁹, pisze „U progu trzeciego tysiąclecia (...) wielu chrześcijan potrzebuje, aby na nowo głoszone im z przekonaniem słowo Boże, by mogli konkretnie doświadczyć mocy Ewangelii. Tylu jest braci „ochrzczonych, ale niewystarczająco zewangelizowanych”. (...) O potrzebie nowej ewangelizacji, tak bardzo odczuwanej przez mojego czcigodnego poprzednika, o skuteczności słowa Bożego należy mówić na nowo bez lęku, z przekonaniem. Kościół, pewny wierności swego Pana, niezmordowanie głosi dobrą nowinę Ewangelii i zachęca wszystkich chrześcijan do ponownego odkrycia, jak fascynujące jest naśladowanie Chrystusa” (VD 96). Dlatego nasze czasy

²⁵ BENEDYKT XVI, *List Apostolski w formie Motu proprio UBICUMQUE ET SEMPER* (21.09.2010r); OsRomPol 1(2011), s. 11-13.

²⁶ <http://ekai.pl/wydarzenia/swiat/x53551/przygotowania-do-synodu-biskupow-o-nowej-ewangelizacji/> (14.04.2012r).

²⁷ BENEDYKT XVI, *Ewangelizacja i rodzina są nieodłączne. Przemówienie do uczestników XX zgromadzenia plenarnego Papieskiej Rady ds. Rodziny* (1.12.2011), OsRomPol 2(2012), s. 30-31.

²⁸ Por. EN 14; DOK 46.

²⁹ BENEDYKT XVI, *Adhortacja apostolska Verbum Domini. O Słowie Bożym w życiu i misji Kościoła* (30.09.2010r), Kraków 2010.

– jak pisze papież – powinny być czasami słuchania na nowo słowa Bożego oraz nowej ewangelizacji (VD 122).

Chciałbym zakończyć słowami Benedykta XVI z listu ogłaszającego Rok Wiary, które pokazują, jak powinniśmy rozumieć nową ewangelizację: „miłość Chrystusa wypełnia nasze serca i pobudza nas do ewangelizacji. Dzisiaj wysyła On nas na drogi świata, abyśmy głosili Jego Ewangelię wszystkim narodom ziemi”³⁰.

³⁰ BENEDYKT XVI, *List Apostolski w formie Motu proprio PORTA FIDEI* (21.09.2010r); OsRomPol 12(2011), nr 7, s. 4-10.